

การศึกษาเบื้องต้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง - ลำพูน

นายวิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการผังเมืองมหาบัณฑิต

ภาควิชาผังเมือง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2528

008724

i 17394697

PRELIMINARY STUDY FOR TOURISM DEVELOPMENT IN LAMPANG-LAMPHUN

Mr. Wiwatchai Boonyapak

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Planning

Graduate School

Chulalongkorn University

1985

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเบื้องต้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง-ลำพูน

โดย นายวิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์

ภาควิชา ผังเมือง

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์วรรณศิลป์ พีรพันธุ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ บุณนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ มานพ พงศ์หัต)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวัฒนา ธาดานิติ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ วรรณศิลป์ พีรพันธุ์)

..... กรรมการ
(ดร.เชิดเกียรติ เขียวธีรกุล)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเบื้องต้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง-ลำพูน
 ชื่อนิสิต นายวิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์
 อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์วรรณศิลป์ พิรพันธุ์
 ภาควิชา ผังเมือง
 ปีการศึกษา 2527

บทคัดย่อ

กลยุทธ์สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยปัจจุบันก็คือ การส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพราะในช่วงที่ผ่านมาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าสามารถทำรายได้เข้าประเทศเป็นจำนวนปีละมาก ๆ จนกระทั่งเป็นตัวทำรายได้เข้าสู่ประเทศเป็นอันดับหนึ่งสูงกว่าข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง น้ำตาล และสินค้าส่งออกที่สำคัญอื่น ๆ นอกจากนี้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดการลงทุนในค่านธุรกิจการท่องเที่ยว เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพ และการกระจายรายได้ในประเทศ จะเห็นได้ว่ามีจังหวัดในภูมิภาคหลายจังหวัดที่เจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะผลพวงจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) จึงได้มีนโยบายและเป้าหมายมุ่งส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น เพื่อหาเงินตราต่างประเทศมาแก้ปัญหาการขาดดุลการค้าของประเทศที่กำลังประสบอยู่ จังหวัดต่าง ๆ เกือบทั่วประเทศได้พยายามบรรจุกการพัฒนาการท่องเที่ยวลงในแผนพัฒนาจังหวัดเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และถือเป็นกลยุทธ์สำคัญในการพัฒนาความเจริญของจังหวัดด้วย

ในกรณีภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ได้กลายเป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาคที่สำคัญ นับวันตลาดการท่องเที่ยวที่กำลังเจริญเติบโตก็จะขยายตัวออกไปสู่อริเวณรอบนอกเพิ่มมากขึ้น จังหวัดลำปาง-ลำพูน ซึ่งนับเป็นจังหวัดที่มีที่ตั้งใกล้ชิดและเกี่ยวข้องกับจังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด จึงมีความเป็นไปได้ที่ตลาดการท่องเที่ยวจะกระจายเข้าไปถึง เพราะในพื้นที่ของจังหวัดลำปาง-ลำพูนมีทรัพยากรการท่องเที่ยวต่าง ๆ ครอบคลุมในลักษณะเดียวกับจังหวัดเชียงใหม่ จึงควรมีการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง-ลำพูนอย่างจริงจังขึ้นเพื่อรองรับการเติบโตของตลาดการท่องเที่ยวดังกล่าว

จากการศึกษาเบื้องต้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง-ลำพูนในประเด็นสำคัญ ๆ ได้แก่ การศึกษาสภาพทั่วไปทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และประชากร การศึกษาโครงสร้างพื้นฐาน การศึกษาตลาดการท่องเที่ยว การศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยว และการเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว

สรุปสถานการณ์โดยทั่วไปของจังหวัดลำปาง-ลำพูนจะสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี เพราะมีสภาพทางภูมิศาสตร์และสังคมเป็นจังหวัดเอกลักษณะของภาคเหนือตอนบน หรือที่เรียกว่า เป็นจังหวัดในกลุ่มลานนาไทย มีที่ตั้งสะดวกต่อการคมนาคม สามารถเลือกเส้นทางและรูปแบบการคมนาคมตามระดับของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้มีโครงสร้างพื้นฐานบริการ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ ในบริเวณศูนย์กลางการท่องเที่ยวของจังหวัดได้แก่ ตัวอำเภอเมืองลำปาง อำเภอเมืองลำพูน และอำเภอป่าซาง แต่ที่สามารถรองรับการพักผ่อนของนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้ก็เฉพาะที่ตัวอำเภอเมืองลำปาง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของจังหวัดลำปาง-ลำพูนเป็นชาวไทยร้อยละ 88 และเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 12 วันพักเฉลี่ยเพียง 1 วัน นักท่องเที่ยวชาวไทยร้อยละ 78 มาจากกรุงเทพฯ ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่มาจากกลุ่มยุโรปและอเมริกาเหนือ กับประเทศญี่ปุ่นและสิงคโปร์เล็กน้อย สิ่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศส่วนใหญ่ก็คือแหล่งท่องเที่ยวที่แสดงออกทางศิลปและวัฒนธรรมของภาคเหนือ

ในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว จังหวัดลำปาง-ลำพูนมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีการเข้าถึงแล้วและพอเป็นที่รู้จักเป็นจำนวน 42 แห่ง แยกเป็นประเภทธรรมชาติ 12 แห่ง ประเภทประวัติศาสตร์และศาสนา 20 แห่ง ประเภทวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณี 10 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวทั้ง 3 ประเภท กระจายอยู่ในพื้นที่ของจังหวัดลำปางและจังหวัดลำพูนในสัดส่วนเท่า ๆ กัน ลักษณะเด่นของแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดลำปาง-ลำพูนจึงเป็นลักษณะทางศิลปวัฒนธรรม จากการศึกษาประเมินค่าความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวโดยพิจารณาจากค่าตัวแปร 6 ประการ ได้แก่ การเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อม ข้อจำกัดในการรับนักท่องเที่ยว ความมีชื่อเสียง และคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว แล้วจัดการแบ่งกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มศักยภาพทางการพัฒนาสูง กลุ่มศักยภาพทางการพัฒนาปานกลาง และกลุ่มศักยภาพทางการพัฒนาต่ำ พร้อมทั้ง

พิจารณาการเกาะกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่จริง จะพบว่า แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพทางการพัฒนาสูงและปานกลาง จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกาะกลุ่มอยู่ในอำเภอเมืองและอำเภอใกล้เคียง ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพทางการพัฒนาต่ำจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่กระจายอยู่ในอำเภอรอบนอกที่ทางไกลตัวเมืองออกไป

จากผลการศึกษาในด้านต่าง ๆ สามารถเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง-ลำพูน โดยแบ่งพื้นที่การพัฒนาเป็น 4 กลุ่ม และดำเนินการพัฒนาเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะแรกใช้เวลา 5 ปี เร่งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 2 กลุ่มแรก คือ กลุ่มอำเภอเมืองลำปางและอำเภอใกล้เคียงรอบนอก และกลุ่มอำเภอเมืองลำพูนและอำเภอใกล้เคียงรอบนอก ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สมบูรณ์สามารถรองรับการขยายตัวของตลาดการท่องเที่ยวของภาคเหนือตอนบน และดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เพิ่มจำนวนมากขึ้น ระยะที่ 2 ใช้เวลา 10 ปี พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 2 กลุ่มหลัง คือ กลุ่มอำเภอแจ้ห่ม-เมืองปาน-วังเหนือ และกลุ่มอำเภอบ้านโฮ่ง-ลิ โดยในระยะ 5 ปีแรกเป็นการควบคุมและป้องกันไม่ให้เสื่อมโทรม และสำรวจหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ ในกลุ่ม แล้วในช่วงระยะ 5 ปีหลังเร่งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับการขยายตัวของตลาดการท่องเที่ยวจากแหล่งท่องเที่ยว 2 กลุ่มแรก แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางจะดำเนินไปพร้อมกันในหลายด้าน อาทิ การพัฒนาตัวแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาการบริการการท่องเที่ยว พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยว การส่งเสริมการผลิตสินค้าของที่ระลึก การจัดงานเทศกาลประเพณีเพื่อดึงดูดทางการท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ทั้งนี้มีเป้าหมายนักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นหลัก และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเป็นเป้าหมายรอง พร้อมทั้งให้มีการเพิ่มวันพักร้อนและค่าใช้จ่าย นอกจากนี้การพัฒนาจะต้องไม่เกิดผลกระทบด้านลบแก่สภาพสังคมและเศรษฐกิจของท้องถิ่น และยึดหลักการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมเป็นสำคัญ.

Topic : Preliminary Study for Tourism Development in Lampang and Lamphun provinces

Name : Mr. Wiwatchai Boonyapak

Advisor : Mr. Wannasilpa Peerapun

Department : Urban Planning

Academic year : 1984

Abstract

The important strategy employed in economic development in Thailand nowadays is tourism industry promotion. Since last decade tourism industry has proved that it actually brings high revenue into the country. Obviously in the year 1982-1983 tourism ranked first among the other major exports such as rice, rubber, tapioca, sugar etc.

Tourism industry initiated investment in tourist enterprises as well as other businesses involved. It also helped create jobs in household industry and results are distribution of revenue among different levels of people. Many provinces has grown up rapidly due to the development of tourism industry. Realizing the importance of touring, the government of Thailand mapped out the strategy by including the tourism development plan into the fifth master plan on economic and social development (A.D.1982-1986). It clearly stated in the plan that the government aimed to promote tourism as a means to induce more foreign currency into the country. By doing so it will help counter-balance the trade deficit which Thailand is now facing. Likewise major provinces almost all over the country tried to insert tourism development plan into the provincial development plan, in accordance with the master plan on economic and social development.

2

In northern region, Chiangmai has now become the central city of tourism attraction and the trend of tourism markets is likely to spread and encircle the nearby provinces, like Lampang and Lamphun. And since these two provinces are endowed with tourism resources similar to Chiangmai, the mapping out of tourism plan should be made in advance to ascertain the right and proper development.

Preliminary study for tourism development in Lampang and Lamphun provinces specified the general study of the following major factors.

- General study on physiography, economy, society and demography.
- Study on infra-structure.
- Study on tourist markets, tourist assets and the proposal of guidelines in tourism development.

Lampang and Lamphun have high tourism potential, suitable to be developed as (new) tourism province. They have not only outstanding cultural heritage known as "Lanna Culture", but also beautiful natural scenery and pleasant climate all yearround. The two provinces are well provided with tourism infra-structure and can be conveniently accessed by all kinds of transportations. In the city of Lampang located some tourist-class hotels which can provide good accommodations for both Thai and foreign tourists.

Tourists travelling to Lampang and Lamphun are mostly Thai which represent 88% of the total and foreigners represent 12%. Both Thai and foreigner tourists have 1 day average length of stay. 78% of Thai tourists came from Bangkok, while the foreign tourist came mostly from Europe, North America, Japan and few from Singapore. The provinces' attractions

that highly induced both Thai and foreigner tourists are unique cultural attractions of upper-northern region.

There are 42 accessible tourist attractions in Lampang and Lamphun, classified as 12 natural attractions, 20 historical and religious attractions and 10 cultural attractions. These attractions are scatteredly and equally located in both Lampang and Lamphun provinces.

From the study, evaluations are made on the importance of tourist attraction, based on 6 variable factors : accessibility, tourism facility, environment, limitation of tourist accommodation, the awareness of tourists towards the provinces and the value of tourist assets. The study classified tourist attractions into 3 main groups as follows.

- Attractions with high potential for tourism development.
- Attraction with medium potential for tourism development.
- Attraction with low potential for tourism development.

The study reveals that the groups with high and medium potential for tourism development are found in the area of Amphoe Muang and near-by Amphoes. While the group of low potential are located in different places of the outer Amphoes, rather far from the cities.

From the results of the study, strategy for tourism development in Lampang and Lamphun provinces, can be proposed as such:

- Devide the area to be developed into 4 groups.
- Devide the process of development into 2 phases.

Phase I Which is a 5-year duration aiming at the first development

of two first groups of tourist attractions: the group located in Amphoe Muang Lampang - the near-by Amphoes and the group located in Amphoe Muang Lamphun - the near-by Amphoes, These two groups of attractions to be developed as supporting attractions to the expansion of upper-northern tourist market.

Phase II A 10-year duration, aiming at fast development of the two latter groups of tourist attractions. They are the group of Amphoe Chae Hom - Muang Pan - Wang Nua and the group of Amphoe Ban Hong - Li. During the first 5 years, strss will be on conservation of tourist attractions from devastation. The latter 5 year will be the fast development on tourist attractions. And again these attractions are to be served as supporting tourist sites for the expansion of tourist markets of the first two groups.

Tourism development in Lampang - Lamphun provinces are to be conducted inaccordance with other aspects, such as development of tourist attractions, of tourist facilities, of tourist infra-structure, moreover promotion on souvenir productions, on festival and cultural activities and on public relations will also be boosted. The development of tourism in this area aims primarily to promote domestic tourism which tourist market are mostly composed of Thai people. It also intends to increase the tourists lenght of stay as well as their consumption expenditures. Apart from this, the development of tourism must be executed on the basis that it must not generate any unfavorable effects to the economy and society of local people. And the development must be held to the principle of natural and cultural conservation.

กิติกรรมประกาศ

ในขั้นตอนการศึกษาเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ตั้งแต่การเตรียมโครงสร้างการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล การสำรวจ การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการศึกษาออกมา ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์บรรลุเป้าหมายซึ่งต้องใช้เวลานาน งบประมาณ การเดินทาง การติดต่อประสานงาน และการปรึกษาหารือกับบุคคลต่าง ๆ ทั้งที่เป็นข้าราชการ และเอกชน ผู้ศึกษาได้รับความกรุณาจากบุคคลต่าง ๆ จนทำให้การศึกษาลุล่วงผ่านอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้ด้วยดี

ผู้ศึกษาขอขอบคุณอาจารย์ศิริวรรณ ศีลาพัชรนันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาท่านแรกเป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาเอาใจใส่ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จนกระทั่งอาจารย์ได้เดินทางไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ ผู้ศึกษาขอขอบคุณในความกรุณาของอาจารย์วรรณศิลป์ พิทักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาท่านต่อมาที่ได้ช่วยตรวจแก้วิทยานิพนธ์ให้สำเร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดียิ่ง และขอขอบคุณคุณอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และเพื่อนนิสิตในภาควิชาผังเมืองทุกท่านที่ได้กรุณาชี้แนะแนวทางให้กำลังใจ รวมทั้งได้ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ศึกษาด้วยดีเสมอมา

ในการสำรวจภาคสนาม ผู้ศึกษาได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เจ้าหน้าที่วนอุทยานและอุทยานแห่งชาติต่าง ๆ ของกรมป่าไม้ เจ้าหน้าที่จังหวัดลำปาง เจ้าหน้าที่จังหวัดลำพูน เจ้าหน้าที่โรงแรมจังหวัดลำปาง ตลอดจนญาติมิตรที่มีภูมิลำเนาในภาคเหนือ ในส่วนกลางได้รับความสะดวกในด้านการขอข้อมูลและความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ จากเจ้าหน้าที่กรมการขนส่งทางบก การไฟฟ้าภูมิภาค การประปาภูมิภาค กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม กระทรวงคมนาคม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งพนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

นอกจากนี้ยังมีบุคคลอีกหลายท่านซึ่งได้กรุณาให้ความร่วมมือด้วยดีแก่ผู้ศึกษา ซึ่งมีอาจกล่าวถึงได้หมด ผู้ศึกษารูสึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านทั้งหลาย และขอแสดงความขอบคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

สารบัญ

ณ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ท
สารบัญแผนที่	ต
สารบัญแผนภูมิ	ถ

บทที่

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	7
1.3 ขอบจำกัดและอุปสรรคของการศึกษา	8
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	9
1.5 วิธีการศึกษา	9
1.6 นิยามศัพท์	10

2. สภาพพื้นฐานทั่วไป

2.1 ประวัติศาสตร์	14
2.2 ที่ตั้งและเขตการปกครอง	17
2.2.1 จังหวัดลำปาง	21
2.2.2 จังหวัดลำพูน	22
2.3 สภาพทางภูมิศาสตร์	
2.3.1 ลักษณะภูมิประเทศ	25
2.3.2 ลักษณะภูมิอากาศ	29
2.3.3 ทรัพยากรธรรมชาติ	31
2.4 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม	
2.4.1 สภาพทางเศรษฐกิจ	37

สารบัญ

	หน้า
2.4.2 ประชากร	48
2.4.3 สังคมและวัฒนธรรม	52
2.4.4 สรุปความสัมพันธ์	68
2.5 การใช้ประโยชน์ที่ดิน	69
2.6 การคมนาคมขนส่ง	72
2.7 ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ	
2.7.1 การไฟฟ้า	87
2.7.2 การประปา	89
2.7.3 การระบายน้ำ	89
2.7.4 การกำจัดขยะ	90
2.7.5 การโทรคมนาคม	90
2.7.6 การสาธารณสุข	94
2.7.7 การรักษาความปลอดภัย	98
2.7.8 ที่พักและร้านอาหาร	100
2.7.9 สรุป	110
3. ตลาดการท่องเที่ยว	
3.1 สภาพะตลาดการท่องเที่ยวของโลก	111
3.2 การท่องเที่ยวของประเทศไทย	
3.2.1 ความสำคัญของ การท่องเที่ยว	114
3.2.2 รายได้และรายจ่ายทางการท่องเที่ยวของประเทศไทย	115
3.2.3 จำนวนนักท่องเที่ยว	121
3.2.4 แหล่งที่มาของนักท่องเที่ยว	125
3.2.5 ฤดูกาลการท่องเที่ยว	130
3.2.6 วันพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว	132

สารบัญ

	หน้า
3.2.7 ค่าใช้จ่าย	134
3.2.8 ทศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อประเทศไทย	136
3.3 การท่องเที่ยวในจังหวัดลำปาง-ลำพูน	
3.3.1 จำนวนนักท่องเที่ยว	136
3.3.2 แหล่งที่มาของนักท่องเที่ยว	139
3.3.3 ช่วงอายุและอาชีพ	140
3.3.4 วัตถุประสงค์ในการเดินทางและสิ่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว ..	141
3.3.5 ฤดูกาลการท่องเที่ยว	144
3.3.6 รูปแบบการท่องเที่ยว พาหนะ ที่พัก และระยะเวลาพัก	146
3.3.7 ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว	148
3.4 สรุป	149
4. ทฤษฎีการการท่องเที่ยว	
4.1 แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดลำปาง	152
4.2 แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดลำพูน	160
4.3 การจัดลำดับความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว	
4.3.1 หลักเกณฑ์การพิจารณาและกำหนดความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว	167
4.3.2 การให้คะแนนความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว	168
4.3.3 การให้ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปร	176
4.3.4 การจัดกลุ่มความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดลำปาง- ลำพูน	185
4.3.5 การจัดกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวตามลักษณะการรวมตัวกันในพื้นที่..	191
4.4 สรุป	196
5. สรุปและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปาง-ลำพูน	

สารบัญ

	หน้า
5.1.1 สถานการณ์ทั่วไป	197
5.1.2 สถานการณ์ทางการท่องเที่ยวและตลาดการท่องเที่ยว	205
5.2 โอกาสของการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง-ลำพูน	211
5.3 ผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อจังหวัดลำปาง-ลำพูน	214
5.3.1 ผลกระทบต่ออาชีพ การจ้างงาน และรายได้	215
5.3.2 ผลกระทบต่อวัฒนธรรม	216
5.3.3 ผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสู่ความทันสมัยและการเปลี่ยนแปลง อย่างการบริโภค	217
5.4 นโยบายและโครงการต่าง ๆ ของรัฐที่มีผลต่อการท่องเที่ยวของ จังหวัดลำปาง-ลำพูน	218
5.4.1 โครงการนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ	219
5.4.2 โครงการจัดทำแผนหลักพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ .	219
5.4.3 นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดของกระทรวง มหาดไทย	222
5.5 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง-ลำพูน	
5.5.1 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับชาติ	224
5.5.2 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง-ลำพูน	229
5.5.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง- ลำพูน	235
5.6 ตัวอย่างเส้นทางการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง-ลำพูน	
5.6.1 กรุงเทพฯ ฯ - ลำปาง - ลำพูน - เชียงใหม่	251
5.6.2 กรุงเทพฯ ฯ - เชียงใหม่ - ลำพูน - ลำปาง	252
5.6.3 กรุงเทพฯ ฯ - แคมป์แม่จาง - ลำปาง - เชียงใหม่ - ลำพูน .	254
5.6.4 กรุงเทพฯ ฯ - เชียงใหม่ - ลำพูน - ลำปาง	256

สารบัญ

	หน้า
5.6.5 กรุงเทพฯ ฯ - อุทยานแห่งชาติคอยขุนตาน - ลำปาง	259
5.6.6 กรุงเทพฯ ฯ - ลำปาง - ลำพูน - เชียงใหม่	259
5.6.7 กรุงเทพฯ ฯ - ลำพูน	261
บรรณานุกรม	266
ภาคผนวก	270
ประวัติ	277

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

1.1	แสดงเปรียบเทียบรายได้จากการท่องเที่ยวเกี่ยวกับสินค้าออกที่สำคัญ อื่น ๆ ระหว่างปี พ.ศ. 2520 - 2525	3
1.2	แสดงการจัดเมืองศูนย์กลางทางการท่องเที่ยวและเมืองบริวารในแต่ละ ละภาค	5
2.1	แสดงการแบ่งเขตภูมิภาคของประเทศไทย	18
2.2	แสดงผลผลิตจังหวัดลำปาง ปี 2520 - 2524	38
2.3	แสดงการจำแนกประเภทอุตสาหกรรมในจังหวัดลำพูน	45
2.4	แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินและพื้นที่ปกครองของจังหวัดลำปางและ จังหวัดลำพูน	71
2.5	แสดงปริมาณการจราจรทางหลวงแผ่นดินของจังหวัดลำปาง-ลำพูน ปี 2525	76
2.6	แสดงปริมาณการจราจรทางหลวงจังหวัด จังหวัดลำปาง-ลำพูน ปี 2525	77
2.7	แสดงข้อมูลรถโดยสารประจำทางระหว่างกรุงเทพฯ - ลำปาง และกรุงเทพฯ - ลำพูน	79
2.8	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับรถโดยสารประจำทางที่ติดต่อระหว่างจังหวัด ลำปาง-ลำพูน และจังหวัดใกล้เคียง	81
2.9	แสดงจำนวนเที่ยวรถโดยสารประจำทางที่ผ่านจังหวัดต่าง ๆ โดยมีต้น ทางหรือปลายทางอยู่ที่จังหวัดลำปาง และจังหวัดลำพูน ต่อ 1 วัน ...	82
2.10	รายได้หน่วยจำหน่ายและผู้ใช้ไฟประเภทต่าง ๆ (เปรียบเทียบ) ปี 2524/2525 การไฟฟ้าจังหวัดลำปาง	91
2.11	รายได้หน่วยจำหน่ายและผู้ใช้ไฟประเภทต่าง ๆ (เปรียบเทียบ) ปี 2524/2525 การไฟฟ้าจังหวัดลำพูน	92

สารบัญตาราง

ตารางที่ ๒

หน้า

2.12	แสดงการก่่าจัดชยะในเขตเทศบาลของจังหวัดลำปางและจังหวัด ลำพูน ปี 2525	93
2.13	แสดงจำนวนเจ้าหน้าที่ก่่าจัดชยะในเขตเทศบาลของจังหวัดลำปาง และจังหวัดลำพูน ปี 2525, 2526	93
2.14	แสดงจำนวนบุคลากรทางคานสาธารณสุขในเขตจังหวัดลำปาง ปี 2525	95
2.15	แสดงจำนวนบุคลากรทางคานสาธารณสุขในเขตจังหวัดลำพูน ปี 2524	97
2.16	แสดงจำนวนคดีที่เกิดขึ้นในจังหวัดลำปาง ระหว่างปี 2520-2521 ..	98
2.17	แสดงจำนวนคดีที่เกิดขึ้นในจังหวัดลำพูน ปี 2524	99
2.18	แสดงจำนวนโรงแรมและทองพักจังหวัดลำปาง ปี 2524-2526	102
2.19	แสดงจำนวนผู้พักโรงแรมจังหวัดลำปาง ปี 2520-2524	104
2.20	แสดงจำนวนโรงแรมและทองพักจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ.2524-2526 .	105
2.21	แสดงจำนวนผู้พักโรงแรมจังหวัดลำพูน ปี 2522-2524	106
2.22	แสดงจำนวนผู้พักโรงแรมจังหวัดลำปาง แยกตามเชื้อชาติ ปี 2524 .	107
2.23	แสดงรายการร้านอาหาร ที่ตั้ง และประเภทบริการอาหารในเขต ตัวเมืองลำปาง-ลำพูน	108
3.1	แสดงสภาวะของนักทองเที่ยวและรายได้จากการทองเที่ยว ปี 2522-2524	111
3.2	แสดงรายได้ทางการทองเที่ยวและอัตราการเพิ่มขึ้นต่อปี 2520-2525	116
3.3	แสดงการเปรียบเทียบรายได้จากการทองเที่ยวกับสินค้าหลักอื่น ๆ ของประเทศไทย ระหว่างปี 2520-2525	117

สารบัญตาราง

	หน้า
3.4 แสดงรายได้และรายจ่ายทางการท่องเที่ยวของประเทศไทย ปี 2520-2525	120
3.5 แสดงจำนวนและอัตราการเพิ่มของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามา ประเทศไทย ระหว่างปี 2516-2525	122
3.6 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนนักท่องเที่ยวของประเทศไทยกับสิงคโปร์ และฮ่องกง ระหว่างปี 2520-2525	124
3.7 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวไทยที่เดินทางไปต่างประเทศ ระหว่างปี 2520-2525	125
3.8 แสดงจำนวนและสัดส่วนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในประเทศไทย ปี 2520-2525 จำแนกตามภูมิภาค.....	127
3.9 แสดงอันดับและจำนวนของนักท่องเที่ยวภายในประเทศ ปี 2525 ..	129
3.10 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในประเทศไทย จำแนกรายเดือน ปี 2525	132
3.11 แสดงจำนวนวันพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวในประเทศไทย ปี 2514-2525	133
3.12 แสดงค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวในประเทศไทยต่อคนต่อวัน ปี 2520-2525	134
3.13 แสดงสัดส่วนเป็นร้อยละประเภทค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว ในปี 2524-2525	135
3.14 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวของจังหวัดลำปาง-ลำพูน ปี 2523-2529 ..	138
3.15 แสดงสัดส่วนของจำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัดลำปาง-ลำพูน ปี 2525	140
3.16 แสดงวัตถุประสงค์ของผู้เดินทางมาสู่จังหวัดลำปาง-ลำพูน	142

สารบัญตาราง

หน้า

3.17 แสดงพาหนะที่ใช้ในการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มาสู่จังหวัด
ลำปาง-ลำพูน 146

3.18 แสดงระยะเวลาพักของนักท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง-ลำพูน 147

3.19 แสดงประเภทที่พักของนักท่องเที่ยวในจังหวัดลำปาง 147

3.20 แสดงการจำแนกสัดส่วนค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวไทยและต่างประเทศ
ในจังหวัดลำปาง-ลำพูน 149

4.1 แสดงคะแนนดัชนีศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดลำปาง-ลำพูน.. 172

4.2 แสดงสหสัมพันธ์ของตัวแปร 5 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัด
ลำปาง-ลำพูน 177

4.3 แสดงคะแนนที่ถ่วงน้ำหนักแล้วแสดงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวของ
จังหวัดลำปาง-ลำพูน 179

สารบัญแผนที่

2.1	แสดงภาคเหนือทางการท่องเที่ยว และพื้นที่ทำการศึกษา	19
2.2	แสดงที่ตั้ง เขตปกครอง และเส้นทางคมนาคมสายหลัก	20
2.3	แสดงที่ตั้งเทศบาลเมือง และสุขาภิบาล	24
2.4	แสดงแม่น้ำสายสำคัญ	26
2.5	แสดงลักษณะพื้นผิว	27
2.6	แสดงการใช้ที่ดิน	34
2.7	แสดงปริมาณของแหล่งน้ำบาดาล	35
2.8	แสดงอำเภอที่มีประชากรหนาแน่นและเบาบาง	49
4.1	แสดงแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดลำปาง-ลำพูน	153
5.1	แสดงทางหลวงในจังหวัดลำปาง-ลำพูน และบริเวณใกล้เคียง	201
5.2	แสดงบริเวณที่มีการบริการน้ำประปา และโทรศัพท์	203
5.3	แสดงกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยว และความพร้อมของบริการพื้นฐาน ..	237
5.4	แสดงกลุ่มอำเภอที่มีแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพการพัฒนาสูง	238
5.5	แสดงระยะการพัฒนาการท่องเที่ยว	239
5.6	แสดงแหล่งท่องเที่ยวในตัวเมืองลำปาง	241
5.7	แสดงแหล่งท่องเที่ยวในตัวเมืองลำพูน	246

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่

1.1 แสดงการเพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว ระหว่างปี 2520-2525 .. 4

3.1 แสดงแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของรายได้หลักของประเทศ ระหว่างปี
2521-2525 118

3.2 แสดงแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ระหว่าง
ปี 2516-2525 123

3.3 แสดงฤดูกาลการท่องเที่ยวในจังหวัดลำปาง-ลำพูน 145

4.1 แสดงการจัดกลุ่มค่าความสำคัญหรือศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว
จังหวัดลำปาง-ลำพูน 183

5.1 แสดงแนวความคิดในการศึกษาเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดลำปาง-ลำพูน 198

5.2 แสดงเส้นทางการท่องเที่ยวแบบไปทางรถยนต์ ใช้เวลา 5 วัน 5 คืน .. 253

5.3 แสดงเส้นทางการท่องเที่ยวแบบไปทางรถยนต์ ใช้เวลา 3 วัน 4 คืน .. 255

5.4 แสดงเส้นทางการท่องเที่ยวแบบไปทางรถยนต์ ใช้เวลา 4 วัน 4 คืน .. 257

5.5 แสดงเส้นทางการท่องเที่ยวแบบไปทางรถยนต์หรือรถไฟ ใช้เวลา
3 วัน 4 คืน 258

5.6 แสดงเส้นทางการท่องเที่ยวแบบไป-กลับโดยขบวนรถไฟ ใช้เวลา
3 วัน 4 คืน 260

5.7 แสดงเส้นทางการท่องเที่ยวแบบไป-กลับโดยเครื่องบิน ใช้เวลา
3 วัน 2 คืน 262

5.8 แสดงเส้นทางการท่องเที่ยวแบบไป-กลับโดยรถไฟ ใช้เวลา
2 วัน 3 คืน 263